



SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
IV kadencja

Druk nr 3864

Warszawa, 21 lutego 2005 r.

Panie Posłanki
i Panowie Posłowie
na Sejm
Rzeczypospolitej Polskiej

Uprzejmie przekazuję wniesiony, na podstawie art. 118 ust. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej oraz art. 2 i art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 24 czerwca 1999 r. o wykonywaniu inicjatywy ustawodawczej przez obywateli, a także na podstawie art. 32 ust. 1 regulaminu Sejmu, **obywatelski projekt ustawy**

- o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Projekt ustawy został wniesiony zgodnie z postanowieniami art. 7 ust. 2, art. 9 ust. 2 oraz art. 10 ust. 2 ustawy o wykonywaniu inicjatywy ustawodawczej przez obywateli.

Do reprezentowania Komitetu Inicjatywy Ustawodawczej - na podstawie art. 14 ust. 1 ustawy o wykonywaniu inicjatywy ustawodawczej przez obywateli - ustawy o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych został wskazany Pan Dominik Kolorz - Pełnomocnik Komitetu Inicjatywy Ustawodawczej oraz Pan Henryk Nakonieczny Zastępca Pełnomocnika Komitetu.

MARSZAŁEK SEJMU

(-) Włodzimierz Cimoszewicz

Ustawa

z dnia

o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych

Art. 1. W ustawie z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2004 r. Nr 39, poz. 353 z późn. zm.¹⁾) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 24:
 - a) w ust. 1 wyrazy „art. 46-50” zastępuje się wyrazami „art. 46, 47, 50, 50a, 50f, 50g”,
 - b) w ust. 2 wyrazy „art. 32-34, 39, 40, 46, 48-50” zastępuje się wyrazami „art. 32, 33, 40, 46, 47, 50, 50a, 50f, 50g, ”,
 - c) po ust. 2 dodaje się ust. 2a w brzmieniu:
„2a. Ubezpieczonym spełniającym warunki określone w art. 50a, 50f lub art. 50g i 50h przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku, okresu pracy lub wieku i okresów pracy określonych w tych przepisach.”;
- 2) w art. 27 w pkt 2 po wyrazach „dla mężczyzn” dodaje się przecinek i wyrazy „z zastrzeżeniem art. 50a, 50f i 50g”;
- 3) uchyla się art. 34-39;
- 4) w art. 46 w ust. 1 wyrazy „art. 29, 32, 33 i 39” zastępuje się wyrazami „art. 29, 32 i 33”;
- 5) uchyla się art. 48 i 49;
- 6) po art. 50 dodaje się Rozdział 3a w brzmieniu:-

„Rozdział 3a**Emerytury górnicze**

Art. 50a. 1. Górnicza emerytura przysługuje pracownikowi, który spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) ukończył 55 lat życia;
- 2) ma okres pracy górniczej wynoszący łącznie z okresami pracy równorzędnej i okresami zaliczalnymi do pracy górniczej co najmniej 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, w tym co najmniej 5 lat pracy górniczej określonej w art. 50c ust. 1.

2. Wiek emerytalny wymagany od pracowników: kobiet mających co najmniej 20 lat, a mężczyzn co najmniej 25 lat pracy górniczej, równorzędnej i okresów zaliczalnych do pracy górniczej, w tym co najmniej 15 lat pracy górniczej, o której mowa w art. 50c ust. 1, wynosi 50 lat.

Art. 50b. Przy ustalaniu prawa do emerytury górniczej uwzględnia się okresy pracy górniczej i pracy równorzędnej z pracą górniczą oraz okresy zaliczalne do pracy górniczej, będące okresami składkowymi lub nieskładkowymi w rozumieniu ustawy, z tym że okresy pracy górniczej i pracy równorzędnej z pracą górniczą uwzględnia się, jeżeli praca ta wykonywana była co najmniej w połowie wymiaru czasu pracy.

¹ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2004 r. Nr 64, poz. 593, Nr 99, poz. 1001, Nr 120, poz. 1252, Nr 121, poz. 1264, Nr 144, poz. 1530, Nr 191, poz. 1954, Nr 210, poz. 2135 i Nr 236, poz. 2355.

Art. 50c. 1. Za pracę górniczą uważa się zatrudnienie:

- 1) pod ziemią w kopalniach węgla, rud, kruszców, surowców ogniotrwałych, glin szlachetnych, kaolinów, magnezytów, gipsu, anhydrytu, soli kamiennej i potasowej, fosforytów oraz barytu;
- 2) pod ziemią i przy głębieniu szybów w przedsiębiorstwach budowy kopalń określonych w pkt 1 oraz pod ziemią w przedsiębiorstwach i innych podmiotach wykonujących dla tych kopalń roboty górnicze lub przy budowie szybów;
- 3) pod ziemią w przedsiębiorstwach montażowych, przedsiębiorstwach maszyn górniczych, zakładach naprawczych i innych podmiotach wykonujących dla kopalń określonych w pkt 1 podziemne roboty budowlano-montażowe, roboty przy naprawie maszyn i wdrażaniu nowych urządzeń; pracownikom zatrudnionym w tych przedsiębiorstwach, zakładach i innych podmiotach uznaje się za pracę górniczą te miesiące zatrudnienia, w których co najmniej połowę dniówek roboczych przepracowali pod ziemią;
- 4) na odkrywce w kopalniach siarki i węgla brunatnego przy ręcznym lub zmechanizowanym urabianiu, ładowaniu oraz przewozie nadkładu i złoża, przy pomiarach w zakresie miernictwa górniczego oraz przy bieżącej konserwacji agregatów i urządzeń wydobywczych, a także w kopalniach otworowych siarki oraz w przedsiębiorstwach i innych podmiotach wykonujących roboty górnicze dla kopalń siarki i węgla brunatnego, na stanowiskach określonych w drodze rozporządzenia przez ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw gospodarki i ministrem właściwym do spraw Skarbu Państwa;
- 5) pod ziemią na stanowiskach dozoru ruchu oraz kierownictwa ruchu kopalń, przedsiębiorstw i innych podmiotów określonych w pkt 1-3, a także w kopalniach siarki i węgla brunatnego oraz w przedsiębiorstwach i innych podmiotach, o których mowa w pkt 4, na stanowiskach określonych w drodze rozporządzenia przez ministra właściwego do spraw gospodarki, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw Skarbu Państwa i ministrem właściwym do spraw zabezpieczenia społecznego;
- 6) w charakterze członków drużyn ratowniczych kopalń określonych w pkt 1 i 4, mechaników sprzętu ratowniczego tych drużyn oraz w charakterze ratowników zawodowych w stacjach ratownictwa górniczego;
- 7) na stanowiskach maszynistów wyciągowych na szybach oraz na stanowiskach sygnalistów na nadszybiach szybów w kopalniach, przedsiębiorstwach i innych podmiotach określonych w pkt 1 i 2;
- 8) na stanowiskach pracy pod ziemią w nieczynnych kopalniach wymienionych w pkt 1;
- 9) na stanowiskach nauczycieli (instruktorów) zawodu w górniczych polach szkoleniowych pod ziemią oraz w kopalniach siarki i węgla brunatnego;
- 10) w urzędach górniczych, jeżeli zatrudnienie jest związane z wykonywaniem czynności inspekcyjno-technicznych w kopalniach, przedsiębiorstwach i innych podmiotach określonych w pkt 1-4;
- 11) w przedsiębiorstwach i innych podmiotach miernictwa górniczego lub geologicznych, jeżeli zatrudnienie jest wykonywane bezpośrednio przy pomiarach z zakresu miernictwa górniczego, geologii i hydrologii; pracownikom zatrudnionym w tych przedsiębiorstwach i podmiotach uznaje się za pracę górniczą te miesiące zatrudnienia, w których co najmniej połowę dniówek roboczych przepracowali pod ziemią;

12) w charakterze lekarzy i felczerów w górniczych zespołach opieki zdrowotnej, w zakładach górniczej służby zdrowia przy kopalniach węgla kamiennego i rud oraz w zakładach służby zdrowia kopalń siarki lub węgla brunatnego, jeżeli pracownicy ci są zatrudnieni w tych zakładach w łącznym wymiarze co najmniej 30 godzin tygodniowo oraz wykonują systematyczną kontrolę sanitarnohigieniczną stanowisk pracy pod ziemią, w kopalniach siarki lub węgla brunatnego - co najmniej przez 20 godzin w ciągu miesiąca, przy czym do okresu 20 godzin kontroli sanitarnohigienicznej stanowisk pracy pod ziemią wlicza się również czas zużyty na zjazd i wyjazd ze stanowisk pracy pod ziemią.

2. Na równi z okresami pracy górniczej określonej w ust. 1 traktuje się okres urlopu górniczego do 5 lat oraz okres świadczenia górniczego do 3 lat, przewidzianych w odrębnych przepisach.

3. Za pracę równorzędną z pracą górniczą uważa się:

1) pełnienie przez pracowników funkcji z wyboru w organach związku zawodowego zrzeszającego pracowników kopalń, przedsiębiorstw i innych podmiotów określonych w ust. 1 pkt 1-4, jeżeli pracownicy ci bezpośrednio przed objęciem tych funkcji wykonywali pracę górniczą, o której mowa w ust. 1;

2) zatrudnienie na stanowiskach wymagających kwalifikacji inżyniera lub technika w zakresie górnictwa:

a) w administracji kopalń, przedsiębiorstw i innych podmiotów określonych w ust. 1 pkt 1-4 oraz w zarządach spółek węglowych, byłych gwarectwach, zrzeszeniach i zjednoczeniach tych kopalń i przedsiębiorstw,

b) w urzędach górniczych,

c) na stanowiskach nauczycieli w górniczych szkołach zawodowych i technicach,

d) w urzędach naczelnych i centralnych organów administracji państwowej oraz w urzędach terenowych organów administracji, będących organami założycielskimi kopalń i przedsiębiorstw określonych w ust. 1 pkt 1-4, a także w jednostkach podległych tym organom, jeżeli jednostki te działają w zakresie przemysłów określonych w ust. 1 pkt 1-4,

pod warunkiem uprzedniego przepracowania w kopalniach, przedsiębiorstwach i innych podmiotach określonych w ust. 1 pkt 1-4 co najmniej 5 lat pod ziemią, na odkrywce w kopalniach siarki lub węgla brunatnego, a także w kopalniach otworowych siarki albo na stanowiskach dozoru lub kierownictwa ruchu;

3) zatrudnienie na stanowiskach wymagających kwalifikacji inżyniera lub technika w zakresie górnictwa pracowników wykonujących prace wymienione w ust. 1 oraz w pkt 1, 2 i 4 i przeniesionych do urzędów naczelnych i centralnych organów administracji państwowej niewymienionych w pkt 2 lit. d, do instytutów podporządkowanych tym organom, do pracy w wyższych szkołach górniczych i w wydawnictwach górniczo-hutniczych, jeżeli pracownicy ci przepracowali uprzednio w kopalniach, przedsiębiorstwach lub innych podmiotach określonych w ust. 1 pkt 1-4 co najmniej 5 lat pod ziemią, na odkrywce w kopalniach siarki lub węgla brunatnego, a także w kopalniach otworowych siarki albo na stanowiskach dozoru lub kierownictwa ruchu;

4) zatrudnienie przy innych pracach, nie dłuższe niż 5 lat, do których pracownicy wykonujący prace określone w ust. 1 i w niniejszym ustępie przeszli w drodze wyboru lub zalecenia jednostki nadrzędnej albo w związku z likwidacją kopalni, zakładu górniczego, przedsiębiorstwa lub innego podmiotu, o których mowa w ust. 1 pkt 1-4.

4. Za pracowników zatrudnionych na stanowiskach wymagających kwalifikacji inżyniera lub technika w zakresie górnictwa w jednostkach organizacyjnych określonych w ust. 3 pkt 2 i 3 uważa się osoby, które:

- 1) posiadają tytuł inżyniera lub technika i są zatrudnione zgodnie z posiadanymi kwalifikacjami w zakresie górnictwa albo
- 2) nie posiadają tytułu inżyniera lub technika, lecz mają praktyczne przygotowanie nabyte w czasie wykonywanej uprzednio co najmniej przez 5 lat pracy na stanowiskach w dozorcze ruchu lub w innej pracy pod ziemią albo w kopalniach siarki lub węgla brunatnego oraz wykonują czynności, które wymagają kwalifikacji inżyniera lub technika i są powierzane inżynierom lub technikom.

5. Okresy pracy górniczej wymienionej w ust. 1 pkt 1-4 wykonywanej za granicą traktuje się na równi z okresami takiej pracy wykonywanej w kraju, jeżeli spełnione są warunki określone w ustawie, wymagane do uwzględnienia tych okresów pracy przy ustalaniu prawa do świadczeń.

Art. 50d. 1. Przy ustalaniu prawa do górniczej emerytury pracownikom zatrudnionym pod ziemią oraz w kopalniach siarki lub węgla brunatnego zalicza się w wymiarze półtorakrotnym następujące okresy pracy na obszarze Państwa Polskiego:

- 1) w przodkach bezpośrednio przy urabianiu i ładowaniu urobku oraz przy innych pracach przodkowych, przy montażu, likwidacji i transporcie obudów, maszyn urabiających, ładujących i transportujących w przodkach oraz przy głębieniu szybów i robotach szybowych;
- 2) w drużynach ratowniczych;
- 3) w charakterze mechaników sprzętu ratowniczego drużyn ratowniczych.

2. Okresy pracy wymienione w ust. 1 pkt 2 i 3 zalicza się w wymiarze półtorakrotnym również tym pracownikom dozoru ruchu i kierownictwa ruchu kopalń, którzy pracują przez co najmniej połowę dniówek roboczych w miesiącu pod ziemią, w kopalniach siarki lub w kopalniach węgla brunatnego.

3. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw gospodarki i ministrem właściwym do spraw Skarbu Państwa, w drodze rozporządzenia, określa szczegółowo stanowiska pracy, na których zatrudnienie zalicza się w myśl ust. 1 i 2 w wymiarze półtorakrotnym.

4. Minister właściwy do spraw gospodarki, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw Skarbu Państwa i ministrem właściwym do spraw zabezpieczenia społecznego, określa, w drodze rozporządzenia, zasady ewidencjonowania przez pracodawców okresów zatrudnienia na stanowiskach, na których okresy pracy górniczej zalicza się w wymiarze półtorakrotnym przy ustalaniu prawa do górniczej emerytury, oraz na niektórych innych stanowiskach pracy górniczej.

5. Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio do okresów pracy górniczej wykonywanej w czasie służby wojskowej pełnionej przed dniem 1 stycznia 1960 r.

Art. 50e. Za okresy zaliczalne do pracy górniczej uważa się okresy wymienione w art. 6 ust. 1 pkt 4-8, ust. 2 pkt 2, 3, 5-8 oraz w art. 7 pkt 1-7, 9 i 12, z tym że przez zatrudnienie, o którym mowa w tych przepisach, uważa się pracę górniczą oraz pracę równorzędną z pracą górniczą określone w art. 50c ust. 1 lub ust. 3, wykonywane co najmniej w połowie wymiaru czasu pracy.

Art. 50f. 1. Prawo do górniczej emerytury, bez względu na wiek i zajmowane stanowisko, przysługuje pracownikom, którzy pracę górniczą wykonywali pod ziemią stale i w pełnym wymiarze czasu pracy przez okres wynoszący co najmniej 25 lat, z uwzględnieniem ust. 2 i 3.

2. Do okresów pracy górniczej, o której mowa w ust. 1, zalicza się także:

- 1) okresy niezdolności do pracy z tytułu wypadku przy pracy, wypadku w drodze do pracy lub z pracy albo z tytułu choroby zawodowej, za które wypłacone zostało wynagrodzenie lub zasiłek chorobowy albo świadczenie rehabilitacyjne,
- 2) inne niż wymienione w pkt 1 okresy niezdolności do pracy z powodu choroby lub odosobnienia w związku z chorobą zakaźną, za które wypłacone zostało wynagrodzenie lub zasiłek chorobowy w wymiarze do 35 dni w roku kalendarzowym, bezpośrednio poprzedzone pracą górniczą wykonywaną pod ziemią stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, przypadające w czasie trwania stosunku pracy.

3. Przy ustalaniu prawa do górniczej emerytury na podstawie ust. 1 uwzględnia się również, w wymiarze do 5 lat, okres urlopu górniczego oraz okres świadczenia górniczego do 3 lat, o których mowa w art. 50c ust. 2.

Art. 50g. Ubezpieczonemu, spełniającemu warunek określony w art. 27 pkt 2 i niespełniającemu warunków wymaganych do uzyskania górniczej emerytury na podstawie art. 50a, który ma co najmniej 5 lat:

- 1) pracy górniczej, o której mowa w art. 50c ust. 1, wykonywanej pod ziemią stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, albo
- 2) pracy górniczej, o której mowa w art. 50c ust. 1 pkt 4 i 5, wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy na odkrywce w kopalniach siarki i węgla brunatnego oraz w kopalniach otworowych siarki,

wiek emerytalny, o którym mowa w art. 27 pkt 1, obniża się o 6 miesięcy za każdy rok takiej pracy, nie więcej jednak niż o 15 lat.”

Art. 50h. 1. Prawo do emerytury, o której mowa w art. 50g, przysługuje pracownikom, jeżeli spełniają łącznie następujące warunki:

- 1) nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego,
 - 2) nastąpiło rozwiązanie stosunku pracy.
2. Przepis art. 46 ust. 2 stosuje się odpowiednio.”;

7) w art. 51 w ust. 1:

- a) we wstępie do wyliczenia wyrazy „art. 34 lub 48” zastępuje się wyrazami „art. 50a lub 50f”,
- b) w pkt 2 wyrazy „art. 37” zastępuje się wyrazami „art. 50d”,
- c) w pkt 3 wyrazy „art. 36 ust. 1 pkt 1-3 i 5-11” zastępuje się wyrazami „art. 50c ust. 1 pkt 1-3 i 5-11”,
- d) w pkt 4 wyrazy „art. 36 ust. 1 pkt 4 i 5” zastępuje się wyrazami „art. 50c ust. 1 pkt 4 i 5”;

8) w art. 52 w ust. 1 pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) 1,8 za każdy rok pracy górniczej wykonywanej pod ziemią, o której mowa w art. 50d.”;

9) w art. 182 wyrazy „art. 46-50” zastępuje się wyrazami „art. 46-47, 50, 50a oraz art. 50f i 50g”;

10) po art. 183 dodaje się art. 183a w brzmieniu:

„Art. 183a. Przepisów art. 183 nie stosuje się do emerytur przyznanych ubezpieczonym, którzy prawa do emerytury nabyli na podstawie art. 50a lub art. 50f i 50g.”;

11) w art. 184 w ust. 1 wyraz „art. 32-34, 39 i 40,” zastępuje się wyrazami „art. 32, 33 i 40,”.

Art. 2. Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

UZASADNIENIE

Wskutek uchwalenia ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. Nr 162, poz. 1118, z późn. zm.) większość osób zatrudnionych w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze urodzonych po 1 stycznia 1949 r., a które nie skorzystają z przepisów przejściowych umożliwiających przejście na wcześniejszą emeryturę¹ według obecnych przepisów, została pozbawiona prawa do przejścia na emeryturę w wieku innym niż 60 lat kobiety i 65 lat mężczyźni.

Do grupy osób pozbawionych tych uprawnień należą między innymi osoby zatrudnione pod ziemią. Dla tej grupy zatrudnieniowej prawo do wcześniejszych emerytur nie wynika z jakiegoś szczególnego rodzaju przywileju, lecz z faktu wykonywania swojej pracy w miejscu, gdzie występują ekstremalne warunki środowiska determinowane siłami natury i w obecnym stanie techniki, mimo stosowania najnowszych środków profilaktyki technicznej, organizacyjnej i medycznej, nie można wyeliminować ich negatywnych skutków.

Kluczowym powodem funkcjonowania uprawnienia do wcześniejszego, od powszechnego, przechodzenia na emeryturę dla tej grupy zatrudnionych jest także znacznie niższy niż powszechny wiek dożycia. Uwzględniając dane, jakie publikuje ZUS:

- średni, wiek przejścia na emeryturę górniczą (dane ZUS za 2002 r.) wynosi 47 lat i 3 miesiące,
 - średni okres pobierania emerytury górniczej wynosił w tym czasie 17 lat,
- należy stwierdzić, że średni wiek dożycia emerytów górniczych wynosi około 64 lata.

Tak więc, nawet przy jeszcze obowiązujących warunkach stażowych i wiekowych uprawniających do przechodzenia na wcześniejszą emeryturę, średnio żaden z górników nie dożywa do powszechnego wieku emerytalnego obowiązującego mężczyzn.

Ponadto należy zauważyć, że każde wydłużenie stażu pracy dla tej grupy zawodowej, musi spowodować dalsze skrócenie wieku dożycia u osób zatrudnionych w tych warunkach.

Mając to wszystko na względzie, przedkładamy obywatelski projekt ustawy o zmianie ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2004 r. Nr 39, poz. 353 z późn. zm.²).

¹ Przepisy przejściowe, o których tu mowa to art. 46-50 i 184 ustawy o emeryturach i rentach z FUS oraz art. 88 ustawy Karta Nauczyciela.

² Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2004 r. Nr 64, poz. 593, Nr 99, poz. 1001, Nr 120, poz. 1252, Nr 121, poz. 1264, Nr 144, poz. 1530, Nr 191, poz. 1954, Nr 210, poz. 2135 i Nr 236, poz. 2355.

Projekt ten zakłada zachowanie dotychczasowych uprawnień do wcześniejszego przechodzenia na emeryturę dla osób zatrudnionych pod ziemią, tak dla urodzonych przed jak i po 31 grudnia 1949 r. Charakter pracy górników, jej specyfika, narażenie na czynniki szkodliwe oraz konieczność utrzymania wysokiej sprawności psychofizycznej z uwagi na wysokie wymagania bezpieczeństwa pracy pod ziemią oraz na odkrywce w kopalniach siarki i węgla brunatnego, nakazują utrzymanie tych zasad również po 31 grudnia 2006 r.

Jedynym powodem, który może pozwolić na rozpoczęcie (w przyszłości) rozważań o ewentualnym wydłużeniu okresów pracy pod ziemią, powinna być poprawa warunków pracy, mierzona zasadniczym wydłużeniem się wieku dożycia w tej grupie zatrudnienia.

W projekcie przyjęto dotychczas stosowane zasady ustalenia wysokości emerytury, gdyż w przeciwnym razie powodowałoby to radykalne obniżenie poziomu świadczeń, a tym samym zmuszałoby finansowo osoby wykonujące pracę pod ziemią do dalszego kontynuowania zatrudnienia bez względu na zagrożenie dla własnego, a co najgorsze również życia innych. Ponadto takie zróżnicowanie wysokości emerytur byłoby niezgodne z konstytucyjną zasadą równości obywateli wobec prawa, zapisanej w art. 32 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, ponieważ ustawa dzieliłaby zatrudnionych na dwie kategorie. Tych (lepiej), których świadczenia emerytalne ustalane są w oparciu o dotychczasowe zasady i tych (gorszych), którym świadczenia naliczane by na nowych warunkach.

Dodatkowo przedkładany projekt porządkuje treść obecnej ustawy poprzez zgrupowanie zasad przyznawania emerytur dla zatrudnionych pod ziemią w jednym rozdziale (rozdział 3a projektu), a tym samym poprawia przejrzystość i czytelność całej ustawy.

Ocena skutków społecznych

Zasadniczym celem przedkładanego projektu jest przywrócenie dotychczas obowiązujących zasad nabywania uprawnień do przechodzenia na emeryturę, dla osób, które w związku z wykonywanym zawodem w sposób szczególny narażone są na znaczne skrócenie wieku dożycia. Z punktu społecznego są one w pełni uzasadnione i oczekiwane. Natomiast z punktu moralnego i humanitarnego jedynie akceptowane.

Należy również zwrócić uwagę na fakt, że projektowane rozwiązanie będzie w pożądanym sposób łagodząco wpływać na skutki społeczne prowadzonej restrukturyzacji górnictwa węgla kamiennego, gdyż w sposób naturalny i społecznie akceptowalny pozwoli na zmniejszenie zatrudnienia, bez powiększania skali bezrobocia.

Ocena skutków finansowych, dla budżetu państwa.

Dla pełnego zobrazowania ewentualnych skutków finansowych dla budżetu państwa, proponowanej nowelizacji ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, należy mieć na względzie fakt szczególnej trudności w ich oszacowaniu, z uwagi na brak jakichkolwiek danych analitycznych oraz statystyk co do bilansowania się lub nie, sumy wypłacanych świadczeń emerytalnych w stosunku do wpłacanych składek w obrębie poszczególnych kategoriach systemu emerytalnego. Tym samym nie jest możliwe ustalenie poziomu indywidualnego zaangażowania ubezpieczonych w wypłacanym w przyszłości im świadczeniu. Wiemy jedynie, że całość systemu emerytalnego, obecnie i w zakładanej przyszłości, będzie generowała saldo ujemne, a tym samym wymagała będzie, tak jak obecnie, dofinansowania z budżetu państwa, w ramach dotacji celowej. Tak więc w ocenie skutków przedstawiana jest maksymalna wielkość sumy wypłacanych świadczeń, w obrębie nowelizacji, nie uwzględniająca zaangażowania własnego osób przechodzących na emeryturę (opłacane składki w okresie trwania zatrudnienia).

Mając powyższe na względzie, dla oceny skutków finansowych przyjęto następujące warunki:

- w ostatnich latach na emerytury górnicze przechodzi około 9,5 tys. osób rocznie,
- w okresie po 31 grudnia 2006 r. ilość osób odchodzących na emerytury górnicze według projektowanych zasad będzie nie większa niż dotychczas, z tendencją malejącą ze względu na sukcesywnie prowadzoną restrukturyzację górnictwa węgla kamiennego,
- średnia emerytura górnicza w 2003 r. wypłacana z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych wyniosła 2440,80 zł.

Dokonując szacunku rzeczywistych skutków finansowych dla budżetu, należy w prognozie uwzględnić nowe świadczenia, które to będą musiały być wprowadzone z uwagi na powyżej przedstawione argumenty, jak również ze względu na upoważnienie zawarte w art. 24 ust. 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Dla celu ich ustalenia przyjęto następujące warunki:

- wysokość tych nowych świadczeń ustalono na podstawie przyjętych przez rząd założeń do emerytur pomostowych i wynoszące około 1800 zł,
- na świadczenia te przechodzić będzie około 50 % uprawnionych.

Tak więc faktyczny skutek finansowy dla budżetu państwa, wynikający z przedłożonego projektu (liczony w warunkach 2003 r.), określony jako różnica:

- kosztów projektowanego rozwiązania, który to należałoby uwzględnić przy ustalaniu wysokości dotacji do Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (§ 243 rozdział 75303 dział 753 w część 73 wydatków) w budżecie państwa poczynając od 2007 r. w kwocie 278 mln 250 tys. zł;
- pomniejszych o 102 mln 600 tys. zł - stanowiące koszty ewentualnych emerytur pomostowych,

wyniesie około 175 mln 650 tys. zł rocznie, z tendencją malejącą w następnych latach.

Wielkość tę należałoby jeszcze pomniejszyć o nakłady budżetu państwa wynikające z ewentualnego wykupu świadczeń od osób pozbawionych dotychczasowych uprawnień lub tych, które z różnych powodów (między innymi wskazanych powyżej) zrezygnują z emerytur pomostowych (tzw. „rekompensaty”). Niestety, te elementy są zbyt trudne do oszacowania, przy obecnym stanie wiedzy co do przyszłego ich kształtu. Nie należy również zapominać o ewentualnych kosztach społecznych, które trzeba będzie ponieść ze względu na spowolnioną restrukturyzację lub w związku z koniecznością adaptacji zawodowej osób, które będą musiały odejść z górnictwa, jak również młodych osób, które nie znajdą zatrudnienia w kopalniach ze względu na zatrzymanie naturalnej rotacji kadr.

Skutki finansowe wynikające z wejścia w życie projektowanej ustawy (liczone jako ogólne zwiększenie wydatków ZUS na cele emerytur górniczych po 2006 r. przy zachowaniu wieku emerytalnego dla zatrudnionych pod ziemią 65 lat życia oraz braku rozwiązań związanych z emeryturami pomostowymi czy też rekompensatami) winny zostać pokryte z dochodów publicznych budżetu państwa z części 19 dział 756.

Stosunek przedmiotowej regulacji w stosunku do prawa Unii Europejskiej i postanowień Układu Europejskiego

Prawo Unii Europejskiej zobowiązuje państwa członkowskie do stworzenia zabezpieczenia emerytalnego, jednakże nie określa jego zasad, w szczególności w przedmiocie unormowania proponowanej ustawy. Podobnie żadne z postanowień Układu ustanawiającego stowarzyszenie Polski ze Wspólnotami Europejskimi i ich państwami członkowskimi nie dotyczą materii objętej zakresem przedkładanego projektu.

Warszawa, dnia 23 marca 2005 r.

Pan
Włodzimierz Cimoszewicz
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Opinia

w sprawie zgodności obywatelskiego projektu ustawy o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych z prawem Unii Europejskiej

Na podstawie art. 34 ust. 9 uchwały Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 30 lipca 1992 r. – Regulamin Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej (Monitor Polski z 2002 r. Nr 23, poz. 398, z 2003 r. Nr 23, poz. 337, z 2004 Nr 12, poz. 182) sporządza się następującą opinię:

1. Przedmiot projektu ustawy

Projekt przewiduje zmianę ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2004 r. Nr 39, poz. 353, ze zmianami). Proponuje się wprowadzenie nowego rozdziału 3a. „Emerytury górnicze” – kompleksowo regulującego zasady przechodzenia na emeryturę grupy zawodowej górników. Projekt przewiduje wykreślenie z ustawy przepisów o identycznym brzmieniu z zaproponowanymi w nowym rozdziale oraz tych, których przedmiot zostanie uregulowany zgodnie z projektem odmiennie niż w dotychczasowej regulacji (w szczególności nowe przepisy art. 50f-50h). Zgodnie z projektem uprawnienia do wcześniejszego przechodzenia na emeryturę będą przysługiwały osobom zatrudnionym pod ziemią, niezależnie od tego czy urodziły się po 31 grudnia 1949 r. Projekt proponuje utrzymanie tych zasad także po 31 grudnia 2006 r.

Ustawa ma wejść w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

2. Stan prawa wspólnotowego w materii objętej projektem

Kwestie szczegółowych zasad systemu emerytalnego obowiązującego w państwie członkowskim nie są regulowane prawem Unii Europejskiej.

3. Analiza przepisów projektu pod kątem ustalonego stanu prawa wspólnotowego

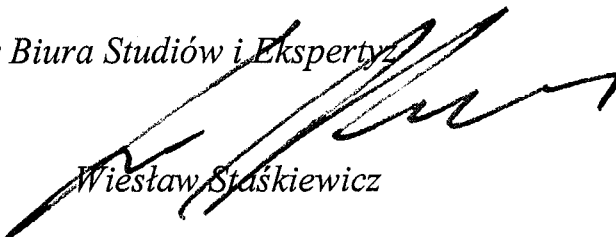
Przedmiot projektu ustawy jest poza zakresem regulacji prawa UE.

4. Konkluzja

Projekt ustawy o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń społecznych nie jest objęty prawem Unii Europejskiej.

Opracował: Zespół Prawa Europejskiego

Akceptował: Dyrektor Biura Studiów i Ekspertyz



Wiesław Staśkiewicz



Warszawa, dnia 23 marca 2005 r.

Pan

Włodzimierz Cimoszewicz

Marszałek Sejmu

Rzeczypospolitej Polskiej

Opinia

w sprawie stwierdzenia – w trybie art. 95a ust. 3 Regulaminu Sejmu – czy obywatelski projekt ustawy o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych jest projektem ustawy wykonującej prawo Unii Europejskiej

Projekt przewiduje zmianę ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2004 r. Nr 39, poz. 353, ze zmianami). Proponuje się wprowadzenie nowego rozdziału 3a. „Emerytury górnicze” – kompleksowo regulującego zasady przechodzenia na emeryturę grupy zawodowej górników. Projekt przewiduje wykreślenie z ustawy przepisów o identycznym brzmieniu z zaproponowanymi w nowym rozdziale oraz tych, których przedmiot zostanie uregulowany zgodnie z projektem odmiennie niż w dotychczasowej regulacji (w szczególności nowe przepisy art. 50f-50h). Zgodnie z projektem uprawnienia do wcześniejszego przechodzenia na emeryturę będą przysługiwały osobom zatrudnionym pod ziemią, niezależnie od tego czy urodziły się po 31 grudnia 1949 r. Projekt proponuje utrzymanie tych zasad także po 31 grudnia 2006 r.

Przedmiot projektu ustawy jest poza zakresem regulacji prawa UE.

Projekt ustawy o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych **nie jest projektem ustawy wykonującej prawo Unii Europejskiej.**

Opracował: Zespół Prawa Europejskiego
Akceptował: Dyrektor Biura Studiów i Ekspertyz


Wiesław Staskiewicz

Warszawa, dnia 1 grudnia 2004 r.

KANCELARIA SEJMU

Biuro Legislacyjne

Par

Michał Talago-Sławoj

Dyrektor

Biura Prawnego i Spraw

Pracowniczych

W odpowiedzi na pismo z dnia 26 listopada br. L.dz. BPSP-020-20(2)/04 w sprawie projektu ustawy o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, przedkładanego w ramach inicjatywy obywatelskiej, Biuro Legislacyjne przedstawia następujące uwagi dotyczące spełnienia przez powyższy projekt ustawy i jej uzasadnienie wymogów zawartych w Konstytucji i regulaminie Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej.

Art. 34 ust. 2 pkt 4 regulaminu Sejmu stanowi, iż uzasadnienie projektu ustawy powinno przedstawiać przewidywane skutki finansowe, natomiast z art. 34 ust. 2 pkt 5 regulaminu Sejmu wynika, że uzasadnienie powinno wskazywać źródła finansowania, jeżeli projekt ustawy pociąga za sobą obciążenie budżetu państwa lub budżetów jednostek samorządu terytorialnego.

W uzasadnieniu do projektu ustawy stwierdza się, iż łączna kwota wydatków z tytułu zaproponowanych rozwiązań wyniosłaby, poczynając od 2007 r., około 175 mln 650 tys. zł rocznie oraz przewiduje się, iż koszty te zostaną pokryte z budżetu państwa. Uzasadnienie spełnia więc wymóg dotyczący przedstawienia skutków finansowych nowelizacji, ale wydaje się, iż sformułowanie dotyczące źródeł finansowania jest mało precyzyjne i pożądanym byłoby wskazanie konkretnych źródeł dochodów, które pozwolą na sfinansowanie kosztów proponowanej nowelizacji ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Jednocześnie zwracamy uwagę na to, iż projekt zawiera uchybienia o charakterze legislacyjnym, które mogą być usunięte w toku dalszych prac parlamentarnych nad ustawą.

z prawami
WICE DYREKTOR
Biura Legislacyjnego
Michał Lewandowski

Warszawa, dnia 31 grudnia 2004 r.

Kancelaria Sejmu
Biuro Legislacyjne

Pan
Michał Talago-Sławoj
Dyrektor Biura Prawnego
i Spraw Pracowniczych

Przełamany Pancerz Dyplomatyczny!

W odpowiedzi na pismo z dnia 28 grudnia 2004 r. L.Dz. BPSP-020-20(7)/04 w sprawie projektu ustawy o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, przedkładanego w ramach inicjatywy obywatelskiej, Biuro Legislacyjne informuje że powyższy projekt ustawy i jej uzasadnienie spełnia wymogi zawarte w Konstytucji i regulaminie Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej.

Projekt ustawy zawiera drobne uchybienia o charakterze legislacyjnym, które mogą być usunięte w toku dalszych prac parlamentarnych nad tym projektem ustawy.

DYREKTOR
Biura Legislacyjnego

Stanisław Lautsch-Bendkowski



Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Warszawa, 8 grudnia 2004 r.

BPSP-020-20(5)/04

Pan
Dominik Kolorz
Pełnomocnik
Komitetu Inicjatywy Ustawodawczej
Ustawy o zmianie ustawy
z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach
i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych
ul. Floriana 7
40-032 Katowice

W związku z zawiadomieniem o utworzeniu Komitetu Inicjatywy Ustawodawczej Ustawy o zmianie ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, na podstawie art. 6 ust. 5 ustawy z dnia 24 czerwca 1999 r. o wykonywaniu inicjatywy ustawodawczej przez obywateli (Dz.U. Nr 62, poz. 688), zwanej dalej „ustawą”, stwierdzam, że zawiadomienie to posiada następujący brak formalny:

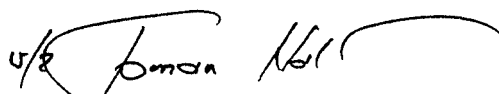
Załączony do zawiadomienia projekt ustawy nie odpowiada wymaganiom określonym w Konstytucji i Regulaminie Sejmu (art. 4 ust. 1 ustawy).

Art. 34 ust. 2 pkt 4 Regulaminu Sejmu stanowi, iż uzasadnienie projektu ustawy powinno przedstawiać przewidywane skutki finansowe, natomiast z art. 34 ust. 2 pkt 5 wynika, że uzasadnienie powinno wskazywać źródła finansowania, jeżeli projekt ustawy pociąga za sobą obciążenie budżetu państwa lub budżetów jednostek samorządu terytorialnego.

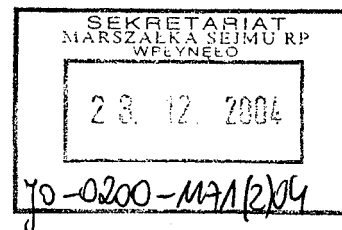
W uzasadnieniu do przedłożonego przez Komitet projektu ustawy stwierdza się, iż łączna kwota wydatków z tytułu zaproponowanych rozwiązań wyniosłaby, poczynając od 2007 r., około 175 650 000 zł rocznie oraz przewiduje się, iż koszty te zostaną pokryte z budżetu państwa. Uzasadnienie spełnia więc wymóg dotyczący przedstawienia skutków finansowych nowelizacji, ale należy stwierdzić, iż sformułowanie dotyczące źródeł

finansowania jest mało precyzyjne i niezbędne jest wskazanie konkretnych źródeł dochodów, które pozwolą na sfinansowanie kosztów proponowanej nowelizacji ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Wobec powyższego zwracam się do Pana Pełnomocnika Komitetu o usunięcie wskazanego braku formalnego w terminie 14 dni od dnia otrzymania niniejszego pisma.


Józef Oleksy

Katowice, dnia 21 grudnia 2004 r.



Marszałek Sejmu RP
Pan Józef Oleksy

Warszawa

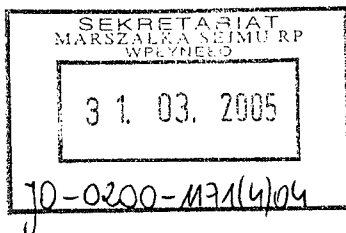
W odpowiedzi na pismo z dnia 8 grudnia 2004 r. nr BPSP-020-20(5)/04 jako pełnomocnik Komitetu Inicjatywy Ustawodawczej Ustawy o zmianie ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych przesyłam ponownie projekt ustawy wraz z uzasadnieniem.

Jednocześnie uprzejmie informuję Pana Marszałka, iż jako źródło pokrycia kosztów proponowanej nowelizacji ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych wskazuję dochody publiczne z budżet państwa z części 19 dział 756.

Pełnomocnik Komitetu


Dominik Kolorz

Katowice, 30.03.2005r.



**Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej
Pan
Włodzimierz Cimoszewicz
Warszawa**

Zgodnie z artykułem 14 ustawy 1 o wykonywaniu inicjatywy ustawodawczej przez obywateli uprzejmie informuję, iż z ramienia Komitetu Inicjatywy Ustawodawczej Ustawy o zmianie ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w pracach nad projektem ustawy o zmianie ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych przedstawicielami Komitetu będą pan Dominik Kolorz i Henryk Nakonieczny.

Pełnomocnik Komitetu

Dominik Kolorz



Tłoczono z polecenia Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej

Skierowano do druku 11 kwietnia 2005 r.

Cena 1,02 zł + 22% VAT

